

A vibrant, stylized illustration of a town scene. The background is a warm yellow with a faint grid pattern. In the center, a large white circle contains the title. Below the circle, a town is depicted with various buildings, including a castle-like structure on the left and a tall, thin building on the right. Several figures are scattered throughout: a person sitting on a cloud in the top left, a person holding a large umbrella on the right, a person in a red shirt and blue pants in the lower right, and a person in a blue shirt and red pants in the lower left. A string of colorful flags hangs across the middle. At the bottom, a blue awning covers a stall with the word 'TREND' written on it. The overall style is whimsical and modern.

LÁZÁR ERVIN

Egy kis lalala

TREND

LÁZÁR ERVIN

Egy kis lalala

Képtelen történetek

TREND

A kötetben szereplő írások alapjául az alábbi kiadások szolgáltak:

Lázár Ervin: *Kisangyal* (Budapest, 1997, Osiris)

Lázár Ervin: *Hét szeretóm* (Budapest, 2006, Osiris)

Lázár Ervin: *Játék álarcban* (Budapest, 2019, Helikon)

Lázár Ervin: *Rinó* (*Hítel*, 2003. 3. 22.)

Borítóterv: Nemes Anita

A könyv megjelenését támogatta a

Nemzeti
Kulturális
Alap

Minden jog fenntartva, a kiadvány egészének vagy bármely részének a kiadó írásos engedélye nélküli sokszorosítása, másolása, egyéb engedélyköteles felhasználása – beleértve a kiadvány digitalizálását és ily módon történő többszörözését, nyilvánossághoz közvetítését – szigorúan tilos.

A kiadó könyveit kedvezménnyel megrendelheti webáruházunkban:

www.mora.hu

© Lázár Ervin jogutódai

© Trend Kiadó, 2025

Az államtitok

– A vállalatunk által legyártott kerékszegek mennyiségéről semmiféle adatot nem szolgáltatathatok ki. Értse meg, ez államtitok – mondta némi büszkeséggel Keserőcske Szigfrid, a Kerékszegimpex MRKTSV rolnizó alosztályának vezetője. Röhögtem.

Mondom:

– Ne hülyéskedjen, Keserőcském, sürgősen kellene.

– Kikérem magamnak, én nem hülyéskedem. Itt a rendelet.

Papírt tolt elém. Íme. A papíron pecsétek voltak, és írás. Ez az írás: „Hivatkozással a Sajtósegyleti Minisztérium ez év márc. 31-én T/1963-5477. tB sur – P/Kabóca jelzettel kiadott IR+13s III. sz. rendeletére elrendelésnek 14. bk. 23. sor 5. bekezdésére, elrendelem, hogy mindazon kereten belüli és nomenklatúra est deus. 2472. Az esetleges adatkiadások esetén a BHÖ 14p 23§ 72. aloszt. 70–71 évig terjedő

börtönbüntetése esedékes. Négyzetgyök.” Aláírás: kerékszeggyártó főosztály albizottsági elnökségének részéről. Olvashatatlan. S. k.

– Értem – mondtam.

– Érdekes – mondta Keserőcske, és kettőt hátralepett, közben tudományos érdeklődéssel figyelte az arcomat.

– Nekem mégiscsak kellene, hogy a múlt hónapban mennyi kerékszeget gyártott a vállalat – kockáztattam.

– Ezek után? – kérdezte Keserőcske, és a rendeletre ütött. – Na, ne...

– Talán a főnöke engedélyezheti.

A rolnizó főosztály vezetője, Keserő Szigfrid felháborodott.

– De kérem, ez államtitok – mondta.

– Pardon – mondtam én.

Mégkeserűbb Szigfrid, a vállalat aligazgatója szétárta a kezét.

– Menjen talán a főigazgatóhoz.

A főigazgató, Legkeserűbb Szigfrid intelligens ember volt. Azt beszélik róla ugyanis. Mert ezt mondta:

– Szeretett államunk rejtjeles adalékainak őrzendő titka a múlt hónapban, valamint az azelőtt és ezután legyártott és legyártandó kerékszőgek száma. Az ellenségnek ilyen adatokat nem adhatunk ki. Az ellenség éber – és mi is, s a többi. Az adatokat, ha megfeszülök, akkor sincs módomban kiadni. De itt az

alminiszter főhelyettese, Legeslegkeserűbb Szigfrid kartárs. Talán ő.

Ő merően a szemembe nézett. Szigfrid a legfelső fokon.

– Ön nem Rittenhellenburgerschlusban kiképzett diverzáns kém?

– Nem, kérem.

– Nem is autodidakta kém?

– Nem is.

– Nem is egyéb helyen kiképzett kém?

– Nem is. Nem, kérem, esetleg Szent Jakab vagyok.

– Az más – felelte erre. – Akkor elárulhatom, hogy az adatokat nem adhatom ki. Hihihahahaha.

– Parancsol?

– Semmi, kérem, csak itt... itt a fejemben.

Tényleg szúrt belül. Szorongatott. Kijuttattak az ajtón. Puhára estem. A kapun óriási faliújság. Rajta aranyozott betűk. Ez.

Kerékszegimpex MRKTSV múlt hónapban 5 (öt) kerékszeget gyártott, ezzel tervét 109,75%-ban teljesítette.

1960

A bűvész

A társulat egy órával az előadás előtt kezdte meg a rendezkedést a tornateremben. Kint még világos volt, de a majd mennyezetig érő, drótráccsal borított, piszkos ablakokon éppen csak beszűrődött némi szürkés-kék, tompa fény. Felgyújtották a valószínűtlen magas mennyezetről hosszú dróton alácsüngő, fekete kalapos lámpákat. A gyér, szórt fényben dolgozott a társulat, mindenki talált magának valami tennivalót, még az igazgató is, csak a bűvész ült egymagában a terem közepén egy rozoga, piszokfoltos széken, cigarettázott, elgondolkozva fújta a füstöt, vékony arcán hirtelen izomrángások s makacsul elő-előtörő ráncok jelezték a feszültséget. A többieknek látszólag fel sem tűnt, hogy a bűvész kivonja magát a közös munkából, sőt még azért sem szóltak, hogy éppen a legrosszabb helyen ül, a terem közepén; szó nélkül megkerülték őt a kihordott ugrószekevényekkel,

s a dobogókat görnyedten a terem elejébe cipelő tagok is megjegyzés nélkül kerülték meg székét a nehéz teherrel.

Már nagyjából minden előkészületet megtettek az előadáshoz, a mászóköteleket begyűrték a bordásfalak mögé, a két mélyre lelógó gyűrűt egy akrobata lélegzetelállító ügyességgel kötözte össze és húzta fel – saját magával együtt – a fekete kalapos lámpák szintje fölé, s a többméteres magasságból macskapuhán ugrott a földre.

Az igazgató a terem hátuljában bekapcsolta a szerény, hordozható, de kitűnő fényerejű reflektorokat, és elégedetten nézett a fényárban ragyogó dobogóra. Az egyik világosító, aki mozgatható reflektorával a dobogón zajló eseményeket hivatott követni, a lámpa csuklóját próbálgatva szabálytalan fénysávot vetített a falra, a mennyezet homályosan látszó, talán vizesedéstől keletkezett, fantomszerű ábráira.

A bűvész felemelte a fejét, a falon futó fény sárgás foltját figyelte – s egyszer csak felkiáltott. Valamenynyien megálltak – a reflektort próbálgató világosító is –, mereven néztek a bűvészre, néhányan, mintegy a kívánságát lesve, közelebb léptek hozzá. A reflektor éppen a terem dobogó feletti egyik sarkára világított, mindannyian arra néztek a bűvész felemelt ujja nyomán, de nem láttak semmi feltűnőt.

– A pókháló – mondta ekkor halk, határozatlan hangon a férfi, és felállt.

Nem volt magas termetű, aszkétaarcához illő sovány testét túlságosan bő, olcsó, szürke ruha fedte, s így meglehetősen szánalmasnak, jelentéktelennek tetszett. Egy kívülálló számára bizonyára érthetetlennek tűnt volna, miért merevedtek meg körülötte parancsváró alázatosan a többiek, s talán a társulatban is voltak néhányan, akik csak megszokásból figyeltek a bűvészre.

Valóban, a sarokban egy szakadozott, portól fekete pókháló lebegett. A bűvész a felkötött gyűrű alá sétált, felmutatott.

– Nem lehetne?

A könnyed artista, aki az imént kötötte fel a gyűrűt, két óriás termetű, atlétatrikós kolosszus összekulcsolt kezébe lépett. Piheként röpítették föl a levegőbe, az első dobás mégsem sikerült, az akrobata halk kiáltást hallatott, az atlétatrikósok szétugrottak, s a fiú megint puhán, zaj és ütődés nélkül érkezett a tornaterem parkettjére. Másodszorra sikerült elkapnia a gyűrűt, gyors, ügyes mozdulatokkal kibogozta. A gyűrűk ott hintáztak a fejek fölött, össze-összekoccantak, és a fényben fura árnyékot vetettek a dobogó fölötti falra.

A bűvész jobb kezébe partvist fogott, ballal belekapaszkodott az egyik gyűrűbe – a lába nem érte így a földet –, és a dereka lendületes mozgásával hintázni kezdett. Erőtlenül, fityegve lógott a gyűrűn, de az inga íve egyre nagyobb lett, végül már jelen-

tős sebességgel lengett a homályba vesző mennyezet alatt. A tagok szemüket vagy nyakukat forgatva követték a lengést – mint a pingponglabda útját –, s lélegzet-visszafojtva figyeltek, amikor a bűvész fel-emelte a partvist.

A lengés egyre közelebb vitte őt a pókhálós sarokhoz, úgy látszott, még néhány lendület, és eléri a partvissal a feketén fityegő pókhálót. Arca eltorzult az erőlködéstől, testét tartó bal karja nyilván már alig-alig viselte el a ránehezedő súlyt. A lengés most már elérte az optimális magasságot, a bűvész előrelökte a partvist, a társulat feszülten figyelő tagjai izgatottan felszisszentek, de a pókháló érintetlenül lengett tovább, a szerszám vagy két milliméterrel elmaradt tőle.

A bűvész csalódottan fékezte lendületét, a partvist még lengés közben ledobta, aztán elengedte a gyűrűt, és esetlenül letottyant a parkettre; a közel állók azt hitték, elesik – ennek ellenére egy lépést sem tettek feléje –, végül azonban a bűvész visszanyerte egyensúlyát, visszaült a székére. A könnyed akrobata szolgálatkészzen megkérdezte tőle:

– Leszedjem?

A bűvész fáradtan nemet intett, s ekkor váratlan, az eddiginél is mélyebb csönd nehezedett a társulatra. Valamennyien a fényszóró vakító fényével megvilágított sarokba néztek. A pókháló nem volt ott, s néhányuknak határozottan úgy tűnt, hogy sohasem

volt a sarokban pókháló – bár a sikertelen lengés látán az imént ők is izgatottan felszisszentek.

Hirtelen megint mozgásba jött a gépezet, mert az első nézők megjelentek az ajtóban. Helyre rakták az utolsó székeket is, az akrobata újból felkötötte a gyűrűt, a világosító pedig eloltotta a reflektorokat.

A reflektorok aztán már csak az előadás kezdetekor gyúltak fel újra, amikor az igazgató kopott, kirojtosodott ujjú frakkban a közönséget köszöntötte. Az előadás a szokásos mederben folyt – minden csak körítésnek számított, még az akrobatafiú néhány rendkívül ügyes mutatványa is, a közönség a bűvész felléptére várt.

Ez a pillanat is elérkezett: a bűvész idegesen állt a dobogó közepére helyezett, mélyen lelógó abroszszal letakart asztalka mögé. Már az is furcsa volt, hogy mutatványai közben alig-alig szólt, szinte kommentár nélkül csinálta a legmeglepőbb dolgokat; az ünneplőbe öltözött kisvárosi közönség szájátva nézte a sohasem látott átváltozásokat, eltűnéseket és előkerüléseket, csak néha-néha hördültek fel csodálkozón, s olykor-olykor vad erővel feldübörgött a taps.

A kezdeti mutatványok azonban alig-alig érték fel a csúcstal, amikor a bűvész egy nyulat tigrissé változtatott. Erre várt mindenki, s bár a bűvész nem mondta, mi következik, mély csend telepedett a teremre; akkorra már a társulat tagjai is valamennyien ott szorongtak az ajtóban, remegve, verejtékezve figyelték

a bűvészt, aki éppen egy fekete lepellel leterítette az abrosszal borított üres asztalt, aztán egy hirtelen mozdulattal lekapta a leplet, s az imént még üres asztalon ott ült egy nyúl. Nevetés, taps csattant fel, de nem volt ideje kitörni, mert a bűvész tovább tevékenykedett – egyébként is látszott: a taps nem érdekli, sohasem hajolt meg a tapsoló közönség előtt –, letakarta a nyulat ugyanazzal a fekete lepellel, és még a letakarás lendületével le is rántotta róla – de akkor már nem nyúl ült az asztalon, hanem egy jól megtermett, félelmetesen vicsorgó tigris. Az első sorokban sikoltoztak, hiszen a néhány méterre ülő közönséget semmi sem védte a fenevadtól, de a bűvész hirtelen letakarta a tigrist, a takaró engedelmesen rásimult az asztalra, a bűvész levette a leplet, az asztalon nem volt más, csak a terítő, a terítőt is lekapta: egyszerű, háromlábú, festetlen asztal állt a közönség előtt.

Ahogy az lenni szokott egyébkor is, a közönség vad, szűnni nem akaró tapsba kezdett. A bűvész letakarta az asztalt, hogy megismételje a mutatványt.

Ekkor még suttogtak a sorok között, azt találgatták, milyen trükkel dolgozik a bűvész, de semmilyen megoldás nem látszott valószínűnek, hiszen a nyúl még elfért volna az asztal lelógó abrossza mögött, de a tigris semmiképpen sem. Legtöbben mégis ezt tartották valószínűnek, bár ezek után is rejtély maradt, hova tűnt a két állat a mutatvány után, amikor a bűvész lekapta az asztalról a nem egészen földig érő terítőt is.

A suttogás csak akkor ült el, amikor a nyúl – mulatságosan mozgatva hosszú fülét – újra ott ült az asztalon. A mutatvány megismétlése után hallatlan hangzavar tört ki a nézőtéren, s csak akkor csillapult, mikor egy magas, határozott külsejű, igen választékosan öltözött férfi emelkedett fel az első sorokban. Kissé terjengősen és finomkodva előadta, hogy ő a helybeli középiskola fizikatanára – ugyanazé, amelynek tornatermében az előadás zajlott –, s csak azért engedélyezték az iskola épületében az előadást, mert sokat hallottak már a mesterről (így mondta: mester!), s a titokra szinte az egész város egyöntetűen kíváncsi, őt magát mint természettudományokkal és filozófiával foglalkozó embert különösen érdekli az ügy, nemcsak egyszerű és alpári kíváncsiság vezeti, hanem magasabb szempontok is, amit, ugye, a mindnyájuk által igen tisztelt mesternek bizonyára nem kell magyarázni. A trükk elárulását – ennél a szónál, hogy „trükk”, a bűvész megrázkódott, mintha rosszullet fogta volna el – természetesen nem kívánják ingyen. A város a társadalmi szervek és különböző intézmények bevonásával jelentős összeget gyűjtött össze, s azt minden további nélkül hajlandók a bűvésznek kifizetni, ha elárulja a trükköt.

Az igazgató ekkor felrohant a dobogóra, kaszáló kézmozdulatokkal kért csendet, s magyarázni kezdte, hogy erről szó sem lehet, a bűvész semmi esetre sem lebbentheti fel a fátylat a mutatvány titkáról. A bűvész elgondolkozva állt az igazgató mellett, sápadt arca

kipirult a reflektorok fényében, látszott, hogy homlokán gyöngyözik a verejték. Félretolta a hadonászva kiabáló igazgatót, és így szólt:

– Ingyen is elárulhatom.

Az igazgató most feléje fordult, s nem törődve a közönséggel, eleinte kérte, aztán fenyegette, a társulat jövőjéről és különböző, a közönségnek nem nagyon érthető, nyilván belső összefüggésekről beszélt, s arról a fölmérhetetlen kárról, amit a bűvész trükkjének felfedésével okozna.

A bűvész azonban nem sokat törődött vele, a közönség pedig lehurrogta az igazgatót. Még néhány tiltakozó mozdulattal próbálkozott, valamit mondhatott is, s ezt az ordításoktól és a füttyszótól nem hallotta senki – végül kénytelen volt megvert kutyaként elsompolyogni a dobogóról.

A közönség megdöbbenve látta, hogy a bűvész verejtékben úszó arca fénylővé gyúlt. Hirtelen csend lett, s a fénylő arcú férfi, lötyögős szürke ruhában, így szólt:

– Nincs trükköm.

– Hogyhogy nincs? – kérdezte a fizikatanár.

– Egyszerűen nincs. Valóban tigrissé változtatom a nyulat.

A közönség harsány tetszéssel fogadta ezt a bejelentést – jó humora van, állapította meg valaki a sorok között –, s várták, hogy a bűvész is elmosolyodik. De nem mosolyodott el. Megismételte a mutatványt

a terítő nélküli asztalon, de a közönség még akkor is hitetlenkedett. Erre a bűvész remegő kézzel intett, és így szólt:

– Nézzék meg hát lepel nélkül!

Mindenki előrébb csúszott a székén, nyújtogatták a nyakukat, némelyeknek furcsa bizsergés futott végig a hátán, mások pedig megfogadták, most akármilyen lesz, megfejtik a titkot.

A bűvész két-három méterre állt a teljesen meztelen asztaltól, lehunyta a szemét, mintha koncentrálna, és pár pillanat múlva ott ült a nyúl az asztalon. Az átváltozást senki sem vette észre, csak annyit láttak, hogy ahol az előbb még nyúl ült, ott a tigris.

Mély csönd nehezedett rájuk, s ekkor újra megszólalt a fizikatanár:

– Szuggesztió!

– Igen, tömegszuggesztió – ismételték megkönyebbülten a többiek.

A bűvész fájdalmas arccal, összeszorított foggal állt a dobogón, égneke emelte kezét, és felkiáltott:

– Értsék meg, nem csalás! Én ezt meg tudom csinálni!

Kétségbeesetten, segélykérően csengett a hangja.

– Ugyanaz, mint a fakírtrükk – mondta valaki.

Többen érdeklődtek, mi az a fakírtrükk, és az illető gyors, hadaró hangon elmesélte (néhány szó után az egész terem őt figyelte), hogy Indiában néhány fakír megcsinálja, hogy földob egy kötelet a levegőbe,

a kötél megmerevedik, ekkor fölmászik rá egy kisfiú, utána a szájában késsel a fakír, fönt szétdarabolja a gyereket, beledobálja egy kosárba, majd az ámuló tömeg előtt lemászik, a kötél lehull, a gyerek épen és elevenen kiugrik a kosárból. Egyszer az „amik” lefilmezték a jelenetet, de a filmkockákon nem történt semmi. A gyerek és a fakír kézen fogva állt a kosár mellett, szemben a közönséggel.

A fizikatanár felkiáltott:

– Filmezzük le! – Majd a bűvészhez fordult, és udvariasan megkérdezte: – Lefilmezhetjük?

A bűvész bólintott, az iskola filmszakkörének néhány tagja elrohant a filmfelvevő gépért, az aszkéta-arcú férfi közben roggyant fáradtan, szomorúan állt a dobogón.

A mutatványt megismételte a felvevőgép előtt is, s míg a fiúk a laboratóriumban előhívták a felvételt, a közönség kérésére még egyszer megismételte, most már nem a dobogón, hanem lenn, a széksorok között, a közönség felbolydult gyűrűjében.

A fiúk visszatértek a filmmel.

– Rajta van, rajta van – mondogatták, senki nem akarta elhinni, de akkor már valami idegenség szorongatta őket, s amikor levetítették a filmet, amelyen tökéletesen látszott a mutatvány minden egyes mozzanata, a közönség felugrált, az ajtók felé özönlött, csaldóttan és kicsit rémülten, csak kint az utcán merték megvetően megjegyezni: „Micsoda gazember!”

Az igazgató a kijáratnál állt, próbálta visszatartani a közönséget, hiszen még két szám hátravan, de senki sem állt meg a szavára, kutyába sem vették.

A bűvész megint leült a terem közepére, fáradtan lógatta a karját, olyan volt, mint egy odadobott rongycsomó. Elhordták mellőle a székeket, a világosító – lehet, hogy szándékosan, de az is lehet, hogy akaratlanul – a sarokba világított, ahonnan előadás előtt a bűvész a pókhálót akarta lepiszkálni. Valamennyien látták, hogy a pókháló megint ott lóg, a világosító gyorsan kikapcsolta a reflektorokat.

A nagy fény után meghökkentően homályosnak tűnt a lelógó lámpákkal megvilágított terem. A székeket már mind egy szálíg kihordták, megfogták a dobogókat, erőlködve cipelték a kijárat felé. Most azonban nem kerülték meg a bűvészt, az igazgató ingerülten rászólt, hogy tűnjön el onnan. A bűvész engedelmesen felállt, a széket, mintha nagyon nehéz terhet kellene cipelnie, rogyantán a bordásfal mellé húzta, és rákuperodott.

Tartalom

••—✕—••

Az államtitok	5
A bűvész	8
Az anyajegy	19
A város megmentése	46
A Masoko Köztársaság	49
Ló a házban	55
Egy úr, zöld köcsögalapban	59
Simf, a füst	63
Öt, hat, hét	70
A bolond kútásó	78
Gyűjtögető	81
A nagy madár	84
Tűz	99
Mese egy szembejövőről	104

A taxi	106
Ibolyalebeszélő	110
A Föld szíve	121
Q	129
Lenttipentti Kauszko és Passzerputh Limadogon	133
Kézfogás	139
Egy kis lalala	142
Múzsza	147
Közzjáték	152
Rinó	155